

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (N. Șova)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

ÎNCHEIERE

03 octombrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Spirin Denis împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii municipiului Chișinău, Oficiul Botanica privind constatarea violării art.4 din Protocolul nr.7 al CEDO, încasarea prejudiciului material și moral, obligarea prezentării scuzelor oficiale,

împotriva deciziei din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La data de 29 martie 2017, Spirin Denis a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii municipiului Chișinău, Oficiul Botanica privind constatarea violării art.4 din Protocolul nr.7 al CEDO, încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei, a prejudiciului material în sumă de 13 750 lei, încasarea cheltuielilor de judecată, cât și obligarea procurorului Procuraturii sectorului Botanica, Lanovenco Victoria sau a oricărui procuror ierarhic superior de a prezenta scuze oficiale din partea statului.

În motivarea acțiunii a invocat că data de 08 octombrie 2013 a fost înregistrat procesul penal nr.2239 în baza plângerii Tatiane Raetcaia privind hărțuirea sexuală de către ginerele ei, Spirin Denis, în perioada lunii februarie a.2013 pînă în luna iunie a.2013, cu solicitarea de atragere la răspundere penală conform art.xxx Cod penal.

Ulterior, la data de 21 octombrie 2013, Raetcaia Tatiana a fost recunoscută în calitate de parte vătămată pe cauza penală și fiind audiată în aceeași zi a declarat că din iarna a.2013 Spirin Denis a agresat-o în mod sexual, determinînd-o la relații sexuale în vederea achitării datoriilor.

La data de 08 noiembrie 2013 de către procurorul în Procuratura mun.Chișinău, s.Botanica, Roman Rusu, a fost emisă ordonanța de refuz în

pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr.xxxxxx din motiv că nu există faptul infracțiunii, ordonanța fiind menținută prin ordonanța procurorului ierarhic superior și încheierea judecătorului de instrucție.

La data de 29 octombrie 2013, ca rezultat a denunțului Tatianeii Raetcaia din 29 octombrie 2013, a fost pornită urmărirea penală în baza art.xxxxxx Cod penal, iar la data de 14 noiembrie 2013 a fost recunoscut ca bănuit într-un nou dosar penal cu nr.xxxxxx de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.xxxxxx Cod penal împotriva cet.Raetcaia Tatiana.

La 26 noiembrie 2013, avocatul Grigore Bargan a înaintat cerere privind încetarea urmăririi penale în privința sa, deoarece nu există faptul infracțiunii, cerere refuzată prin ordonanța 10 decembrie 2013.

La 16 decembrie 2013, avocatul Grigore Bargan a contestat această ordonanță la procurorul ierarhic superior în conformitate cu art. 299/1 Cod de procedură penală, solicitând admiterea cererii și încetarea urmăririi penale din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, însă la data de 30 decembrie 2013, a fost emisă ordonanța de respingere a plângerii avocatului Bargan Grigore, ca fiind nefondată.

A menționat că la 05 noiembrie 2013, în urma denunțului cet.Raetcaia Victoria, a fost pornită cauza penală nr.xxxx (ulterior conexată cu cauza penală nr.xxxxxx la data de 04 ianuarie 2014) pe semnele componentei de infracțiune prevăzute de art.xxxxx Cod penal. La data de 24 decembrie 2013, prin ordonanța OUP IP Botanica, a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de xxxxx Cod penal.

La data de 12 februarie 2014, a fost emisă ordonanța privind punerea sa sub învinuire, incriminându-i-se infracțiunile prevăzute de art.xxxxxx Cod penal.

La 18 februarie 2014, procurorului Procuraturii sectorului Botanica, mun.Chișinău, Lanovenco Victoria, a fost înaintată cerere privind încetarea urmăririi penale și scoaterea de sub urmărire penală, cerere care la data de 19 februarie 2014 a fost respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, la 16 martie 2014, a fost înaintată cerere privind încetarea urmăririi penale și scoaterea de sub urmărire penală, la procurorul ierarhic superior în Procuratura sect.Botanica, mun.Chișinău, care a fost de asemenea respinsă ca neîntemeiată.

La data de 10 aprilie 2014, necunoscând despre ordonanța din 31 martie 2014, a fost înaintată în conformitate art.313 Cod de procedură penală, plângere judecătorului de instrucție solicitând încetarea urmăririi penale.

La data de 31 martie 2014 a fost emisă ordonanța de încetare a urmăririi penale, scoaterea sa de sub urmărire penală și clasarea procesului penal nr.xxxxxx din motivul lipsei faptei infracțiunilor.

A menționat că, ordonanța din 31 martie 2014 a fost menținută prin ordonanța procurorului ierarhic superior, încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 27 iunie 2014 și prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 23 octombrie 2014.

Astfel, de două ori a fost urmărit și tras la răspundere penală conform art.173 Cod penal, pentru presupuse acțiuni care în realitate nu au avut loc.

La fel a menționat că, a fost urmărit și tras la răspundere penală conform art.xxxxx Cod penal. În hotărârea din 08 octombrie 2015 în dosarul nr.2-2786/2015, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție nr.2ra-1543/16 la

17 august 2016, instanța a reținut că noțiunea „atras la răspundere penală” potrivit interpretării date de Curtea Constituțională în Hotărârea nr.15 din 30 decembrie 2008 privind controlul constituționalității art.8 lit.a), b), c), d), e) din Legea nr.269-XIII din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr.15 din 30 septembrie 2008, se referă în primul rând, la una din părțile apărării în procesul penal - bănuit, învinuit. Pe cale de consecință, instanța de judecată a conchis că instanța ierarhică nu a limitat interpretarea sintagmei „tras la răspundere penală” doar la conținutul art.50 Cod penal, admițând că atunci când este în joc ingerința în sfera anumitor drepturi fundamentale ale cetățenilor aceasta se poate răsfrînge și la una din părțile procesului penal: bănuit, învinuit, inculpat.

Astfel, presupuse fapte de hărțuire sexuală și violență în familie au fost indicate în hotărârea motivată de desfacere a căsătoriei emisă la 17 septembrie 2013 de Judecătoria Botanica, mun.Chișinău, fapta existenței dosarelor penale în privința lui Spirin Denis pornite conform art.xxxxxx Cod penal au fost menționate ca dovezi în decizia Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014.

A susținut că, urmărirea penală repetată, faptul existenței unor învinuiri în săvârșirea infracțiunilor care în realitate nu au avut loc, existența riscului de a fi condamnat la închisoare pentru un termen de maxim 8 ani (3 + 5) pentru acțiuni care nu au fost în realitate, respingerea repetată a cererilor de încetare a urmăririi penale, a creat cu certitudine un șir de retrăiri psihice, scăderea credinței, astfel cauzând-ui prejudiciu moral. A fost nevoit să angajeze un avocat profesionist cu reputație bună, a achitat o sumă mare de bani pentru participarea și apărarea intereselor în cadrul urmăririi penale pe cauzele nr.xxxxxx și nr.xxxxxx în cadrul mai multor ședințe la examinarea plângerilor de judecătorul de instrucție.

A reiterat că a suportat cheltuieli materiale, conform bonurilor de plată nr.EH xxxxx și EZ xxxxxx a achitat suma de 13 750 lei pentru asistența juridică.

Consideră că clasarea procesului penal nr.xxxxx și pornirea urmăririi penale conform art.xxxxx Cod penal și atragerea sa în calitate de bănuit și învinuit i-a încălcat drepturile specificate în art.4 din Protocolul nr.7 al CEDO (dreptul de a nu fi urmărit sau judecat de multe ori).

Susține că în final, organul de urmărire penală a ajuns la aceeași concluzie, că nu este faptul infracțiunii prevăzute de art.xxxxx Cod penal și drept rezultat i-a fost cauzat un prejudiciu moral și material.

A menționat că până la data de azi, nu i-au fost aduse nici un fel de scuze de la procurorul care a condus urmărirea penală sau de la oricare procuror ierarhic superior.

A solicitat reclamantul constatarea violării art. 4 din Protocolul nr 7 al CEDO. încasarea de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei, a prejudiciului material în mărime de 13750 lei, a cheltuielilor de judecată, obligarea de a prezenta scuze oficiale din partea statului, de către procurorul în Procuratura sec. Botanica, Lanovenco Victoria sau a oricărui procuror ierarhic superior.

Prin hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial acțiunea depusă de Spirin Denis împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Botanica privind constatarea violării art.4 din Protocolul nr.7 al CEDO, încasarea prejudiciului material și moral și obligarea prezentării scuzelor oficiale.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Spirin Denis suma de 2000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a obligat procurorul ce a condus urmărirea penală sau procurorul ierarhic superior din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Botanica să prezinte în numele statului scuze oficiale cet. Spirin Denis care a fost supus neîntemeiat urmării penale.

S-au respins pretențiile lui Spirin Denis împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Botanica privind constatarea violării art.4 din Protocolul nr.7 al CEDO, încasarea prejudiciului material cauzat în sumă de 13 750 lei și recuperarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis și s-a casat parțial hotărârea din 01 februarie 2018 în partea încasării de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Spirin Denis a prejudiciului moral și respingerea cererii de încasare a prejudiciului material și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Spirin Denis suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 13 750 lei cu titlu de prejudiciu material, în rest hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a menținut fără modificări.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a constatat că prima instanță neîntemeiat a respins pretențiile lui Spirin Denis în partea încasării prejudiciului material în sumă de 13 750 lei, plata pentru serviciile de asistență juridică or, așa cum s-a stabilit în ședința instanței de fond și în cadrul instanței de apel, prin bonurile de plată nr.EH xxxx și EZ xxxxxxxx, s-a constatat achitarea acestor servicii de către Spirin Denis. Instanța de fond a adoptat o soluție inechitabilă în raport cu circumstanțele de fapt ale cauzei or, lui Spirin Denis i-au fost cauzate suferințe psiho-emoționale, astfel suma de 2000 lei încasată de instanța de fond cu titlu de prejudiciu moral nu poate fi considerată drept o satisfacție echitabilă, motiv pentru care această sumă urmează a fi majorată pînă la suma de 10 000 lei care ar putea constitui pentru apelant/recurent o satisfacție echitabilă.

La data de 23 iulie 2018, Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea fără modificări a hotărârii din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

În susținerea recursului a invocat prevederile art.432 alin.2 lit.c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului recurentul a indicat dezacordul său cu decizia instanței de apel menționînd că instanța de apel neîntemeiat a concluzionat precum că sunt prezente temeiurile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. La adoptarea deciziei nu au fost luate în considerație toate circumstanțele cauzei, decizia fiind neîntemeiată și pătinitoare.

A menționat că prejudiciul moral admis de către instanță este unul exagerat.

La data de 23 august 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a indicat dezacordul său cu decizia instanței de apel menționând că instanța de apel eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral. Suma prejudiciului moral încasată fiind una exagerată.

La data de 11 septembrie 2018, Spirin Denis a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea în care au fost respinse cerințele de admitere integrală a acțiunii cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a indicat dezacordul său cu decizia instanței de apel menționând că instanța de apel nu a apreciat în sens echitabil valoarea prejudiciului moral, a ignorat complet argumentul în privința violării principiului non bis edem.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 26 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 11 iulie 2018 (f.d.244), respectiv recursurile declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica la 23 iulie 2018, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 23 august 2018 și de Spirin Denis la 11 septembrie 2018, se consideră a fi depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art.439 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 07 septembrie 2018 de către Spirin Denis a fost depusă referință prin care a solicitat respingerea recursurilor declarate de Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind neîntemeiate și inadmisibile.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art.433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recursuri se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziilor recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de

recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiență probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art.130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle v.Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Latourniere v.Franța*, 10 decembrie 2002, parag.2; *Hansen v.Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis.

În conformitate cu art.art.270, 433 lit.a), 440 alin.(1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Botanica, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Spirin Denis.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh